

at al de hier
to vaak be-
vat eenig-
de hede te
te we het
en inzien.
valt; in heel
haar nadeel
t groote be-
t te houden.
aan toch tel-
at te moeten
g, dan docu-
den ridder
hier de ver-
veer gepaard
bestaansrecht
neemt het
lat de Kerk
n. „Aan een
mede is de
het niet toe
en te hebben,
tot het Ker-
verklaart het
deering van
d, hier ont-
ar alleen de
rk, die haar
oven wil en
macht moet
begrijpelijk,
e is het, dat
vrije studie

leen, omdat
er toont, tot
erd gekozen
van het be-
port op den
Kok eindigt
rk als orga-
oor het in-
nbaren kan.
blijft op dit
at een chris-
de de Kerk
schieden, en
Kerk als in-
volle zeilen
e op, worden
rmatie prijs-
me. Theologie
de school te
n zij dit zelf
mede alleen
lat de School
een hoeke
stander van
meer dienen

hier ons on-
na gaarne het
ts te hou-
ad, dat zulke
rsiteit haar
joen. Maar
ders, en ook
aan de voor-
e opleiding
noot door
t door hen

elden mogen
dat volgens
eit „de we-
ie — behoort
ie — wordt
rezt.

waar. Dr.
cyclopaedie
alist moge-
een geheel
lere weten-
dere Open-
ligen Gees-
men een
el II van
onderscheid
in, waarop
made het
alleen op-
t hier „het
dat de ge-
zich dienst-
vierde ter-
Particuliere
op volgen,
rganisme
ten Christe-
school, een
etenschap”.
drukkelijk
ik hem ten
nchap be-
 Gemeene
ade.

porstelling,
ven wordt
en over de
t de Kerk.
t Gemeene
st blz. 2,
die mate
veeleer
theerschen,
van Staat
en liet
dighel nu
el opzicht
hiervan:
ijke weten-
e behoort)
pen). Dat
tijd, maar
n tusschen
en ze let-
is, reeds
zegt dat,
ggen. En
terstond
van Dr.

schap wordt hier gevindiceerd. Er staat uit-
drukkelijk: *Deze zelfstandigheid komt haar*
toe. En toch gaat Dr. Kok door met op
dit stramen te borduren, want volgens hem
volgt uit Dr. Kuiper's standpunt, dat „de
Theologische wetenschap dus niet gebonden
is aan de belijdenis der Kerk, maar omge-
keerd de Kerk aan de resultaten der theo-
logische wetenschap”. Ook hier nu schrijft
Dr. Kok aan Dr. Kuiper toe, wat lijnrecht
in strijd is met wat hij zelf schreef. We
behooven er niet eens aan te herinneren,
dat in de mee door Dr. Kuiper opgestelde
statuten der vereniging voor H. O. van
elken hoogleraar in de theologie de be-
loofte gevraagd wordt, dat zijn onderwijs
met de belijdenis der Gereformeerde Kerken
in overeenstemming zal wezen. In de Ency-
clopaedie deel II p. 539 zegt Dr. Kuiper
met zoovele woorden „dat voor elk theo-
loog de confessie zijner Kerk niet alleen de
praesumptie van waarheid heeft, maar ook
objectief met gezag voor hem optreedt”. Wel
mag de theologie daarom niet in Room-
schen zin het dogma der Kerk als onfeil-
baar beschouwen en kan critiek op de be-
lijdenis der Kerk noodig zijn, maar daaruit
volgt volstrekt niet, dat de Kerk „gehouden
is de resultaten der wetenschap voet-
stapen aan te nemen”. Dr. Kuiper zegt
t. a. p. blz. 544 juist het tegendeel: „Niet
alst de Kerk aanstonds voor elke critiek
op haar confessie zou hebben te zwichten.
Het tegendeel is waar. De Kerk mag haar
confessie niet wijzigen, tenzij de overtuig-
ing haar aangeeft, dat metterdaad enig
stuk van haar confessie voor Gods Woord
niet bestaan kan.”

We meenen hiermede te kunnen volstaan.
Het doet ons leed, dat Dr. Kok, wiens
uitmendende schriftstudien we hoogelijk waar-
deerden, zich zoo door partijhaatstocht liet
verblinden, dat hij niet eens meer in staat
is het gevoelen dergenen, die hij bestrijdt,
juist weer te geven.

Godmensch.

I.

Eenigen tijd geleden werd tot ons de
vraag gericht, of de uitdrukking Godmensch,
die herhaaldelijk in ons blad aangetroffen
werd, taalkundig wel juist was en den toets
der rechtvaardigheid doorstaan kon.

Blijkbaar verkeerde onze interpellant in
den waan, dat deze term een vondst was
van onzen tijd, meende hij dat dit woord
was ontleend aan kringen, wier orthodoxie
in kwaden reuk stond, en maakte hij daarom
de *Herant* er een verwijt van, dat wij een
woord van zoo verdachte herkomst in onze
kringen zochten te importeren. Al konden
we dit bezwaarschrift, dat in de vacante
ons werd toegezonden, niet terstond opnemen
— het vond sinds in de *Basin* plaats —
we haasten ons nu de geregelde arbeid
hervat is, op deze quaestie terug te komen.
De wezin tegen het woord Godmensch
werd toch niet alleen bij dezen bezwaarder
broeder aangetroffen, maar komt meer in
onze Gereformeerde kringen voor en vindt
wel daarin zijn oorzaak, dat met name de
Ethische Theologie zich met zekere voorliefde
van dit woord bediende. Daardoor kwam er
tegen dit woord wantrouwen, zocht men er
een heimelijke bedoeling achter, werd wie het
gebruikte verdacht. Er scheen aan dat woord
Godmensch een smet van onrechtvaardigheid
te kleven; een goed Gereformeerd mensch ge-
bruikte dat woord niet. Zoo moest het wel
de aandacht trekken, dat de *Herant*, waar
het pas gaf, niet arzeide dit woord toch
te gebruiken, en kwamen we daardoor zelfs
in opspraak.

Nu is het zeker juist, dat de nieuwere the-
ologie aan dat woord Godmensch een betee-
kenis heeft ondergeschoven, die zeer beslist
te kort doet aan wat de Kerk aller eeuwen
aangaande den Christus Gods belijdt. Bij
sommigen wil Godmensch niet anders zeggen
dan een vergoddelijk mensch, een mensch
die een volkomen Gods bewustzijn heeft of
Goddelijke majesteit en heerlijkheid is ge-
kroond, maar zonder daarom wezenlijk en
waarachtig God te zijn; de oude dwaling
der Socianen, die door deze theo-
logen weer werd opgewarmd en als
nieuw wijsheid aan de markt gebracht. En
wanneer de Ethischen niet alleen van den
Godmensch, maar ook van de Goddelijke
natuur van den Christus spreken, dan toont
juist die laatste uitdrukking dat we hier
met niet anders te doen hebben dan met
de nog oudere ketterij van Eutyches, die
de beide naturen in Christus vereenigde en
opsmolt tot een derde, gemengde, God-
menselijke natuur, en blijkt ook hier hoe
de theologie van Schleiermacher een pan-
theïstischen grondtrek draagt.

Indien het verzet zich dan ook alleen
richtte tegen het bijvoeglijk naamwoord *God-
menselijk*, vooral wanneer dit gebruikt
wordt in verband met de natuur, het bewust-
zijn, de kennis, wil of macht van den Middelaar,
gelijk dit met blijkbaar voorliefde door vele
ethische predikanten geschiedt, dan zou dit
protest onze volle sympathie wegdragen.
Niet streng genoeg kan vooral in onze dagen,
waarin het pantheïsme zoo machtigen in-
vloed op de geesten uitoefent, gewaakt
worden, dat elk woord en elke uitdrukking,
door dit pantheïsme aan de markt gebracht,
op de grens als contrabande wordt ge-
weerd.

Het Pantheïsme wischte overal de gren-
zen door God gesteld uit; het trachtte wat
God van den aanvang af onderscheiden
heeft, op te lossen in een hoogere eenheid.
God en mensch, hemel en aarde, geest en
lichaam, man en vrouw, staat en kerk hou-
den hier op tegenstellingen te zijn, verlie-
zen hun vaste grenzen, worden opgesmol-
ten, vloeibaar gemaakt, vermengd en door-
engestremd. Vandaar dat deze pantheïsten,
— ze worden meest in Duitsland ge-
vonden en de Duitse taal leent zich nog beter
dan de Hollandsche voor deze saamkoppeling,
— spreken van Godmenselijk, van geest-
lelijk, van mannweiblijk, van Staat-

kirchlich. Het gebruik van deze termen is
dus waarlijk geen onschuldige zaak, en in-
dien de *Herant* uit slordigheid of achteloos-
heid zich ook van deze termen bediende,
dan zouden we onzen criticus dankbaar zijn,
wanneer hij aan het alarmsein trok en vroeg
of hier geen gevaar dreigde.

Maar hetzelfde bezwaar dat het woord
Godmenselijk drukt, bestaat daarom nog
niet tegen het woord Godmensch. Het ver-
schil tusschen beide springt in het oog.
Wie spreekt van Christus' Godmenselijke
natuur, macht, bewustzijn, kennis of wil,
onderstelt dat in Christus een natuur, een
macht, een bewustzijn, een wil, een kennis
is, en dat die natuur, macht, bewustzijn,
wil en kennis tegelijk een Goddelijk en
een menscheijk karakter draagt. Dit nu is
metterdaad, gelijk onze criticus opmerkt,
„een pantheïstische ineenloeiing der Godde-
lijke en menscheijke natuur van Christus”.
Want hoe innig en nauw ook in onzen
Middelaar God en mensch verbonden zijn
en aan de eenheid van die beide onze zalig-
heid hangt, toch mag zelfs in het Vleesch-
geworden Woord de grens, die God en
mensch scheidt, nooit opgeheven worden.
Onze Gereformeerde Kerk heeft daarom op
het voetspoor der oude Christelijke Kerk
in tegenstelling met de Lutherische Kerk
die grens steeds diep geëerbiedigd en stand-
vastig volgehouden. Ze belijdt, met de Vaders
der Christelijke Kerk en met de oecumenische
concilien, dat in Christus zijn twee naturen,
dat hij heeft tweeërlei bewustzijn, dat zijns
is tweeërlei macht, tweeërlei kennis en twee-
lei wil. Christus toch heeft een Goddelijke en
een menscheijke natuur, een Goddelijke en
een menscheijk bewustzijn, een Goddelijke en
een menscheijk macht, een Goddelijken en
een menscheijken wil. Daarom kan en mag
er nooit van een *Godmenselijke* natuur,
een *Godmenscheijk* bewustzijn enz. gesproken
worden. Wie dat doet heeft het onderscheid
der naturen op en leert dat in Christus
niet twee, maar een natuur wordt gevonden.

Maar even beslist als de Gereformeerde
Kerk de Eutychiaanse en Monophysitische
dwaling van de één Godmenscheijke natuur
in Christus verwierp, keerde ze zich ander-
zijds tegen de niet minder gevaarlijke
dwaling van het Nestorianisme, dat in
Christus niet slechts twee naturen, maar
ook twee personen, twee ikken stelde en
de eenheid der Goddelijke en menscheijke
natuur daardoor verbrak. Hoe dikwijls ook
vroegere en latere Lutherische theologen
de Gereformeerde Kerk beschuldigd hebben
van in haar Christologisch dogma Nestori-
aanisch te zijn, wie de Gereformeerde theo-
logie kent, weet dat dit niet dan later is.
Integendeel, de Gereformeerde Kerk heeft
op voetspoor der oude Christelijke Kerk
steeds volgehouden en beleden, dat de beide
naturen verbonden waren in *eenheid des
persoons*; dat er in Christus niet twee per-
sonen, niet twee ikken, maar één persoon,
één ik werd gevonden; dat Hij, die van
eeuwigheid af de Zone Gods was, de tweede
persoon in het heilige Goddelijke wezen,
niet met een zekeren menscheijken persoon
zich verbonden heeft, maar dat Hij ons
vleesch en bloed heeft aangenomen, in
onze menscheijke natuur is ingegaan; dat
Hij zelf mensch geworden is. Zoodra ik
dus niet van de naturen in Christus spreek,
maar van Christus zelf, van het vleesch-
geworden Woord, van den Middelaar, van
Hem als *persoon*, dan mag ik niet alleen,
maar dan moet ik zelfs spreken van den
God-mensch. Werd de uitdrukking, gelijk
onze criticus voorstelt, vervangen door „*God-
en-mensch*”, dan zou daarmee aan het
Nestorianisme worden toe gegeven; dan
zou de voorstelling in de gemeente worden
ingedragen, alsof in Christus niet één maar
twee personen waren, een goddelijke en
een menscheijke persoon. Juist om de een-
heid des persoons te handhaven, heeft de
Christelijke Kerk daarom altijd van den
Godmensch gesproken en nooit van den
„God-en-mensch”; evenals ze omgekeerd
nooit sprak van de Godmenscheijke natuur,
maar van de Goddelijke en de menscheijke
natuur, om de tweedheid van die beiden
scherp te onderscheiden.

Uit de Pers.

Thans volgde het slot van de rede, die Dr.
Wagenaar bij de onthulling van Willem Lode-
wijk's standbeeld hield:

Willem Lodewijk heeft geen Rijk gesticht. Hij
heeft zelf geen Kroon gedragen. Blootschoof staat
dan ook zijn standbeeld te midden van de vrije
zonen zijner vrije broeders, doch die voor hem
in grooten eerbied het hoofd ontblooten! O, met
eerbied en geestdrift eeren wij hem als een Vader
der Vrijheid, allereerst in den zin der nationale
onafhankelijkheid, die de geniale krijgskundige
— de Vader ook eenen nieuwe krijgsschool, waarvan
ginds het Zaanland de bakermat is — ons hielp
verwerven, doordat hij met een wijs beleid alle
ontbeuren moed — met Maurits in brederband
— ons vrijvocht van Spanje; ten tweede in den
zin van onze burgervrijheden, die alle eeuwen door
met name voor de vrije Friezen een levensbe-
hoefte zijn geweest — maar boven in den zin
van de vrijheid der consciëtie.

Schittert juist op dit punt de wereld-historische
betekenis van Willem van Oranje, Willem Lode-
wijk was ook in dezen zijn Zoon geestelijke zoon,
en in zijn eere-naam trilt het diepst en teerst de
waardering daarvan, dat hij, Vader van een waar-
lijk vrij Vaderland is geweest.

Eenmaal heeft een dankbaar Friesland zijn Vader
in gindsche kerk een prachtig grafmonument ge-
bouwd, waarop, uit albast gebouwd, het beeld ge-
knipt lag van hem, die niet slechts de Voorvechter,
maar ook de Voorbode van zijn Volk was geweest.

heden staan Vorstenhuis en Volk gereed om de
nagedachtenis van dezen Rechtvaardige te eeren
en te Heil te bieden het standbeeld Zijner waardig-
geestelijke Koningin der Nederlanden, Doch-
ter van Willem Lodewijk's broeder — en Elizaens!
— Ernst Casimir van Nassau, waar Uw Konink-
lijke hand dit standbeeld onthult, daar is 't mij,
alsof Prins Willem's zoon op U neerzit in groo e
leefde en fluistert: O, leve in Uw Koninklijk hart
het geloofleven, dat het geheim van mijn kracht
in zwakheden, mijn troost in levensweemoed, mijn
vreugd in zelfopoffering is geweest, diepinnig voort
en God zal U stellen ten rijken zegen!

Dit standbeeld, Mevrouw, het verhaal van voor
Oranje en Nederland onvergetelijke dagen van
smart en worsteling, maar ook van overwinning
en glorie, en heden gevoelen wij inniger dan ooit
dat de band, die Nederland en Oranje-Nassau
samensoort, door Hem, uit Wien alle patria ge-
maand wordt, in hemel en op aarde, in groote
gunst zelf is gelegd en daarom zoo sterk. Waar
het om U geschaard Volk van Nederland U heden
tegenover dit Standbeeld aanschouwt, daar voelt
al wat aan het Vaderland en zijn roemrijke historie
hecht, zich één, en Wilhelmina van Oranje, Willem
Lodewijk's huldigend, groeten wij als van onze Na-
tionale eenheid met een stemme der eeuwen
bij opjuichend symbool!

Koninginne-Moeder, zoude eerst, toen de moge-
lijkheid scheen uitgesloten, dat de Koningin der
Nederlanden zelf dit feest genieten kon, in groote
vriendelijkheid Uw hand in haren naam dit stand-
beeld hebben onthult, wij danken U voor die
bereidvaardigheid. Geniete U moederhart heden
van wat uw oog aanschouwt: een Volk dat met
een in de eeuwige geworfelde liefde zijn Koning-
inne omringt. We kunnen nooit vergeten, hoe
Gij in sombere dagen zonnenscheit gebracht hebt
in onze Koninklijke paleizen, en ook, hoer Gij
er toe medegewerkt hebt, dat onze Koninginne
door haar koninklijke eigenschappen, in zoo menig
opzicht ons het evenbeeld van den Edelen Graaf
Willem Lodewijk toont.

En Gij, Volk van Nederland — Volk van Fries-
land in het bijzonder — eert deen Vader des
Vaderlands, in de kracht zijns geloofs, in de macht
zijner ontfoming, in de breedheid van zijn voelen
voor het nationale leven, in zijn geestdrift voor
de vrijheid, uw kostelijk kleinod! Volk van
Nederland, voel rondom dit standbeeld U in uw
nationale leven één. Blusch er al blijft de ernst
en het recht van den strijd der staatkundige par-
tijen, alle bitterheid en haat. Voel er uw nationale
solidariteit! Sluit u saamen rondom den troon van
de Eerdochter van Nassau-Oranje; Gij Friezen
met name, wij wie Zij Vorstin uit onze Friese
linie, de oudste brieven heeft, en juist terwijl het
thans Hare Majesteit behage het standbeeld te
onthullen:

Eere de nagedachtenis van WILLEM LODE-
WIJK, U Heit,
Leve Koningin WILHELMINA!

Officiële Berichten.

Classis Gouda.

De vergadering van de classis Gouda zal
D. V. gehouden worden op Dinsdag 6 November,
aanvang des morgens te 9 uur in de Noorder-
kerk. Punten voor het Agendum in te zenden
vóór of op 19 October bij den eerst onder-
geteekende.

Namens de roepende Kerk van Gouda B

J. H. S. LANGEN, Praeses.

J. F. DE NOOIJ, Scriba.

Gouda, 2 Oct. 1906.

Partic. Synode van Z.-Holland (zuidel. ged.).

Na zitting der Synode te Rotterdam, Amman-
straat 25, op Dinsdag 9 October a.s. Aanvang
te 10 ure. Agendum: Voorstel classieuitbreiding.
Zedingszaken.

Namens het Moderamen:

J. DOUMA, 1ste Scriba.

De vergadering der classis Dordrecht zal
D. V. op Donderdag 1 November worden ge-
houden, aanvangende 9½ ure. Punten voor het
agendum zende men aan den eerst onderge-
teekende, niterlijk tot 18 Oct.

Namens de roepende Kerk van Heerjansdam:

D. POL, Pr.

T. V. GEMEREN, Scriba.

Heerjansdam, 28 Sept. '06.

Hedenmiddag doorleefde onze Gemeente een
droevige ure. Het oogenblik was daar, dat onze
zeer beminde herder en leeraar, na een bijna
zeerjarig verblijf, afscheid van ons zou nemen.
Z. E. W. deed dit met de zegenbede verrat in
de woorden 1 Petrus 5: 10. Aan het einde
zijner rede werd hem door een der Brs. Ouder-
lingen een hartelijk woord van dank toege-
sproken, terwijl daarna Ds. Brummelkamp uit
Vrijhoeven, als ambtsbroeder, hem een hartelijk
afschiedwoord toespreekte. De Heere stelde onzen
scheidenden leeraar te Laar tot een uitgebreiden
zegen en gedeeke ook in liefde de zwakke kerk
van Sprang.

Namens den Kerkeraad

H. BORN.

Sprang, 30 Sept. 1906.

P.S. Het adres dezer kerk is F. M. de Jong,
Scriba.

Classis Almkerk.

Kort verslag van de Vergadering, gehouden
te Nieuwendijk, 30 Sept. 1906.
Op gebruikelijke wijze wordt deze vergade-
ring door den voorzitter der roepende kerk, Ds.
Ozinga, geopend met gebed.

Al de kerken zijn, blijkens de lastbrieven,
wettig vertegenwoordigd.
't Moderamen wordt alom samengesteld: Ds.
Ozinga, praeses, Ds. Bosch, assessor; Ds. Lan-
ting, scriba.

De notulen der gewone buitengewone ver-
gadering worden gelezen en, behoudens enkele
opmerkingen, vastgesteld.
Ingekomen: een missive van de classis
Groningen, meldende de schorsing en losmaking
van Ds. L., dienaar des Woords van Groningen
(B). De classis besluit, nadere inlichtingen te
vragen over 't verband tusschen deze schorsing
en losmaking, met opzicht tot de nadere ver-
klaring van Art. 11 D. K. V., door de Gen.
Synode van Utrecht in 1905 gegeven, en over
de kerkelijke positie van Ds. L.

Een voorstel van Nieuwendijk naar aanleiding
van art. 11 der Handelingen van Curatoren der
Theol. school, wordt aangehouden tot de De-
cember-vergadering.

De kerken van Nieuwendijk en Almkerk
worden aangewezen tot approbatie van attesten
bij beroeping. De collecten voor de Theol.
fac, der V. U. en voor den Evangelisatie-arbeid

in N. Brabant en Limburg, benevens de gelden
voor art. 13 D. K. en den class. quaestor
worden geleend.

De vacature diensten worden, als volgt, gere-
geld: Waardhuizen: 7 Oct. Ds. Bosch, 28 Oct.
Ds. Goedbloed, 18 Nov. Ds. Lanting, 9 Dec.
Ds. Ozinga, 30 Dec. Ds. Aalders.

Steenwijk: 7 Oct. Ds. Lanting, 28 Oct. Ds.
Ozinga, 18 Nov. Ds. Aalders, 30 Dec. Ds.
Goedbloed.

Glessen-Rijswijk: 23 Sept. Ds. Aalders, 14
Oct. Ds. Bosch, 4 Nov. Ds. Goedbloed, 25
Nov. Ds. Lanting, 16 Dec. Ds. Ozinga.

Het door Ds. Bosch uitgebrachte rapport
over de gehouden kerkvisitatie, lukt geen nadere
bespreking uit.

Waar de kerken pas gevisiteerd zijn, wordt
het onderzoek naar Art. 41 D. K. O. overbodig
geacht en in 't algemeen de rondvraag gedaan.
Werkendam A vraagt, hoe te moeten han-
delen, waar een lidmate der gemeente eene
attestatie vraagt naar de kerk van Werkendam
(B). Geadviseerd wordt, hieraan te voldoen,
terwijl geoordeeld wordt in gevallen, waar geen
tucht of willekeur in het spel is, over en weer,
desgevraagd, attestaties af te geven.

Glessen-Rijswijk vraagt en ontvangt advies
in eene tuchtaak.

De e. v. vergadering zal 30 Dec. D. V. te
Nieuwendijk gehouden worden. Roepende kerk
is Almkerk.

Na dankzegging wordt de vergadering door
den praeses gesloten.

Namens de classis,
A. P. LANTING, Scriba.

Buitenland.

Frankrijk. — De tweede conferentie
van bisschoppen te Parijs. Een
advies van leeken.

Van 4-7 Sept. kwam deze vergadering bijeen.
Reeds bij het begin der vergadering werd een
telegram gezonden naar den paus om den dank
der bisschoppen uit te spreken over het licht,
dat deze in zijn encycleek had ontstoken en
de leiding die hij daarin had gegeven, terwijl
zij verzekerden dat zij zich aan de bevelen van
de Curie zouden blijven onderwerpen.

Vóór de samenkomst der bisschoppen had
de minister van eeredienst een schrijven tot de
prefecten van het land gezonden, waarin hij
verklaart dat het niet kan worden toegelaten,
dat er cultus-vereenigingen worden gesticht,
die niet op art. 4 van de wet op scheiding
van kerk en staat rusten. Kennelijk is deze
aanschijsing gedaan met het oog op eene uit-
lating van den paus in zijn encycleek, waarin
den bisschoppen geraden wordt andere ver-
eenigingen te stichten dan die de wet voor-
schrijft, en „alle middelen aan te grijpen, die de
wet aan alle burgers toekent, om den eeredienst
te regelen en in te richten”. Deze weg is nu
voor de bisschoppen verspild. Wat moeten zij
doen om den paus te gehoorzamen en de
wetten van het land niet te wederstreven?

Kort vóór het samenkomen der conferentie
hebben de leeken, die zich te voren tot den
paus gewend hadden met verzoek een burger-
oorlog in Frankrijk te voorkomen door het op-
richten van cultusvereenigingen toe te staan
zich weer tot den paus gewend, maar nu niet
met een ondertekend stuk, maar met een an-
onym schrijven. Dit smeekschift wordt door den
eas als hoogsternerkwaardig, beredeneerd en
verstandig gehouden, terwijl anderen het onder
een huichelachtigen vorm, voor den paus kwet-
send achten.

In dit smeekschift worden waarden uitge-
sproken, waartoe de paus wel rekening hou-
den mag. Daarin lezen wij toch: „De wet op
scheiding van kerk en staat moet voor een
slechte wet gehouden worden. Daarbij dwingt
ons echter de waarheid te erkennen, dat zij ook
werkelijk voordeelen aanbrengt. Daartoe behoort
de vrije benoeming der geestelijken, de vergun-
ning dat kosteloos en onbeperkt gebruik gemaakt
kan worden van de kerkgebouwen, het voorloopig
afstaan der bisschoppelijke paleizen, pastorieën
en seminarieën, het aan de cultus vereenigingen
toegekende verlof om, onder een bloote schijn-
controle, de goederen van een waarde van twee
honderd miljoen te besturen, die op het oogbe-
lijk het eigendom der Fransche kerken zijn.
Men zal het Fransche volk nooit kunnen laten
gelooven dat zulk een welvredelievend voor-
de kerk is. Maar in elk geval waren dit de
grootste concessies die men van de tegenwer-
dige Kamers verlangen kon. Bovendien is 't te
verwachten, dat den priesters de door de wet
toegezegde pensioenen zullen onthouden worden,
wanneer er geen cultusvereenigingen worden ge-
maakt. En hoe lang zal men de zestig miljoen
weten te verkrijgen, die voor de uitoefening
van den eeredienst noodig zijn? Ook kan men
nu reeds vooruit berekenen, dat het Protestan-
tisme, dat door de aanneming der cultusver-
eenigingen in de gunst van den staat deelt,
weltra plaatsen zal innemen die wij hebben
moeten opgeven, en dat zij zich langzamerhand
in onze kerken, pastorieën en vooral in de zie-
len onze geloovigen zullen nestelen.”

Overigens verzekeren zij den paus dat zij
zich blijven onderwerpen. Maar zij veroorloven
zich de vraag, of dan werkelijk de scheiding-
wet de Roomsche hiërarchie bedreigt? „En
zou het dan werkelijk een kwaad zijn, wanneer
het aandeel, dat de leeken hebben in den arbeid
der kerk, verhoogt werd?”

Voorts klaagt het smeekschift, dat de paus
blijkens zijn encycleek de gewichtige en wel
overwogen besluiten van het Episcopaat der
grootste katholieke kerk heeft achter gesteld bij
de eener commissie van Duitse, Italiaanse
en Spaanse prelaten, waarin slechts één Fransch-
man zitting had.

Na eene beraadslaging van vier dagen heeft
de tweede conferentie van bisschoppen be-
sloten lijdelijken tegenstand te bieden. Deze zal
daarin bestaan, dat de bisschoppen en geestelijken
ook na 11 Dec. van dit jaar in hunne wo-
ningen en kerken zullen blijven totdat zij er
met geweld uit worden gejaagd.

Daar men verwacht dat deze weerstand niet
veel zal uitwerken, heeft men verdere maat-
regelen genomen. In de eerste plaats zal men
er voor zorgen, dat er op 11 Dec. e. k. zoo
weinig mogelijk geld in de kas der kerken zijn
zal. De middelen voor de uitoefening van den
eeredienst zullen niet door vereenigingen bijeen
gebracht worden, maar door de pastoors, die
deze dan den bisschoppen overmaken zullen, die
dan als uit een algemeene kas de tractementen
der pastoors en de kosten voor den eeredienst
zullen betalen. Daardoor wordt het kerkelijk
beheer aan de tot dusver uitoefende controle
der leeken onttrokken. Al deze bepalingen
worden met meerderheid van stemmen genomen.

De minister van eeredienst Briand heeft zich
over deze besluiten aanstonds uitgelaten in een
door de „Temps” gepubliceerd interview.

Daarbij sprak hij uit dat de wet de priesters

niet dwingt lid der cultusvereenigingen te zijn;
art. 4 der wet op scheiding van kerk en staat
eischt slechts, dat de vereeniging gevormd wordt
volgens de algemeene regelen van den cultus,
dien zij wil uitoefenen. Dit doel kan in de
statuten uitgesproken worden, zonder dat een
priester lid van de vereeniging is. Ik voorzie
dat bisschoppen en pastoors naar een middel
zullen zoeken om zich naar de wet te schikken,
zonder in verzet te komen tegen de instructies
van den paus. Men kan zich bijvoorbeeld voor-
stellen dat de leden van een kerkbestuur onder-
ling, met eenige geloovigen, zonder den pastoor,
een vereeniging stichten tot uitoefening van den
Katholiken eeredienst. Deze vereeniging zal
dan in overeenstemming met de wet zijn. Deze
wordt eerst tegen de wet wanneer het wettig
bewijs is geleverd, dat zij haar doel niet kan
bereiken. Is het die vereeniging mogelijk aan
haar doel te beantwoorden, dan draagt het kerk-
bestuur haar de bezittingen der parochie over.
Dan gaan de leden naar den pastoor, die noch
over eene kerk, noch over geld beschikt, en
zeggen: „Gij hebt geen stoffelijke middelen, om
de uitoefening van den eeredienst in de parochie
te doen plaats hebben, en zult u verplicht zien,
u individueel tot ons voor de noodige middelen
te wenden. Deze bieden wij u collectief aan.
Daar hebt gij kleine kerk, de zaken en de geld-
middelen die voor den eeredienst noodig zijn.
Wat zou de pastoor daarop kunnen ant-
woorden? En welk verwijt zou de bisschop
hem kunnen doen, als hij voortging onder die
omstandigheden zijn ambt te blijven uitoefenen?
En wat zou de paus den bisschop kunnen ver-
wijten!

Zoo zijn de optimistische beschouwingen van
den minister. Hij rekent wel op den tegenstand
van eenige Ultramontaanse kerkvorsten, maar
hij weet ook dat de ijver voor de Roomsche
kerk in Frankrijk zeer aan het verflaauwen is;
dat hebben immers de jongste verkiezingen be-
wezen. Met het oog op dit alles durft hij ver-
zekeren, dat de wet zal toegepast worden, terwijl
hij zich bereid verklaarde bisschoppen te ont-
vangen.

Gemengd Nieuws.

Vereeniging in Zion City. Het is onzen lezer
bekend, dat hij die zich uitoefent voor den 3den
Elia, Dowie, van het voetsuk gevallen is waarop
hij zich had geplaatst en dat door het optreden
van Voliva, die bij zijn afwezigheid zijn plaats
moest innemen. Een hevige strijd is tusschen
beide mannen gevoerd. Maar nu zijn volgens ver-
trouwbaare berichten Dowie en Voliva tot overeen-
stemming gekomen. En nu zal de eerste voortgaan
met voor Profet te spelen en de tweede al de
kas bewaren. Maar de aanklachten wegens over-
spel en verdustering en verspillen van geld, die
Voliva en zijn medestanders Dowie naar het hoofd
geslingerd hebben, wat zal daarvan worden? Deze
zullen ingetrokken worden; men wil zijn misstapen
toeschrijven aan lichamelijke zwakheden. Dowie
zal zijn witte kleederen blijven dragen en genezen
wie hij kan, en Voliva zal de financiële zaken
besturen.

Beide partijen begonnen te begrijpen dat het
verreken der zaken door het gerecht de geheele
gemeente zou uiteengejaagd hebben. Van daar
de verzoening. Zij houden het er echter voor
dat Zion City door de dingen die geschied zijn,
een knak heeft gekregen, dien zij niet zal te boven
komen.

Naaktloopers. Uit de historie zijn ons de „naakt-
loopers” bekend.
In N. Amerika is een geheele secte van „naakt-
loopers” ontstaan. Een sekere heer J. F. Scarf,
die zich onder den naam van Adam als profet
heeft opgeworpen, is hun leider. Hij predikt het
evangelie der naaktheid.

Onlangs trok hij te Oklahoma City met 30 vol-
gelingen, allen geheel ontkled, door de straten. Zij
zochten naar den hof van Eden, die volgens hun
zeggen aan de kant van den Stillen Oceaan ligt.
Enige mijlen buiten de stad moesten ze echter
door koude en uitputting hun zoeken opgeven en
werden toen door de politie opgepakt.

WINKEL.

